Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Інститут/факультет

Кафедра (кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
(МІЖКАФЕДРАЛЬНОМУ ЗАСІДАННІ)
Завідувач кафедри
_____ /_____
(протокол №_____ від _____ 20_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____Філологічна медіаграмотність_____
(повна назва навчальної дисципліни)
для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти____ другий (магістерський) _____
(перший (бакалаврський) або другий (магістерський) або третій (освітньо-науковий))

Галузь знань ___014 Середня освіта/Педагогіка _____
(шифр і назва галузі)

Спеціальність _____014.01 Середня освіта _
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма 014.01 Середня освіта. Українська мова і література

Мелітополь, 2020

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент Шаров С.В.

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми (підпис)
_____ПІБ

1. Опис навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Рівень вищої освіти
галузь знань, спеціальність, спеціалізація</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td rowspan="11">Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань
014 Середня освіта/Педагогіка

Спеціальність
014.01 Середня освіта. Українська мова і література</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Блоків – 3</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин - 90</td><td>3</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин - 4</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td>.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>12 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>66 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета навчальної дисципліни

Метою дисципліни є формування основ аудіовізуальної грамотності студентів, яка передбачає критичне мислення щодо аналізу медіатекстів різних форм, ознайомлення з інноваційними технологіями, які доцільно використовувати майбутньому вчителю-словеснику, поглиблення знань про способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації.

Завдання: формування уявлень студентів про вплив медіа текстів на особистість та суспільство в цілому; розвиток умінь та навичок роботи за персональним комп'ютером та з Інтернетом, використання різних засобів та форм медіа для створення власних медіатекстів; розвиток здатності до виявлення форм соціального маніпулювання медіа.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Курс спрямовано на опанування студентами такими компетентностями:

загальними

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово
- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях
- здатність бути комунікативним, ініціативним, відповідальним, працювати в колективі
- здатність володіти комп'ютером на рівні користувача, виявляти елементарні навички медіаграмотності

фаховими

- здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях;
- здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на учнів, студентську аудиторію.

4. Результати навчання

- уміння виконувати пошук, вибір, аналіз матеріалу, критично перевіряти його, ефективно інтегрувати знання з різних джерел
- опанування вміннями й навичками застосування отриманих теоретичних знань для розробки та використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі
- розробляти систему інформаційних технологій для підвищення ефективності наукової та освітньої діяльності в галузі філології;
- впливати на процес комунікації в організації на основі застосування інформаційних технологій;

- знати основні поняття медіаосвіти та медіаграмотності, їх суспільне значення для вчителя-словесника,
- знати особливості впливу різних медіа на особистість людини.

5. Програма навчальної дисципліни

БЛОК І. Загальні поняття медіаосвіти та медіаграмотності

Тема 1. Визначення та функції медіагрмамотності та медіаосвіти.

Суспільне значення медіаосвіти. Поняття медіаграмотності. Медіаосвіта в Україні.

Тема 2 .Основні терміни та поняття медіаосвіти та медіа грамотності

Тема 3. Основні теорії медіаосвіти.

Визначення теорії медіаосвіти. «Протекціоністська» теорія медіаосвіти». Теологічна / релігійна теорія медіаосвіти. Етична теорія медіаосвіти. Теорія медіаосвіти як розвитку «критичного мислення». Ідеологічна теорія медіаосвіти. Екологічна теорія медіаосвіти. Теорія медіаосвіти як джерела «задоволення потреб» аудиторії. «Практична» теорія медіаосвіти. Культурологічна теорія медіаосвіти. естетична (художня) теорія медіаосвіти. Семіотична теорія медіаосвіти. Соціокультурна теорія медіаосвіти.

БЛОК 2. Медіабізнес як засіб відтворення дійсності

Тема 4. Види медіа.

Загальна характеристика телебачення. Загальна характеристика газети. Загальна характеристика журнали. Загальна характеристика радіо.

Тема 5. Медіа як бізнес.

Роль медіа в суспільстві. Як інформація потрапляє до споживача? Яке джерело прибутку в медіа? Що продають медіа? Порушення стандартів і маніпулювання в медіа.

Тема 6. Капіталізація медіа.

Способи капіталізації медіа. Інтернет ЗМІ. Види цільової аудиторії медіа

Тема 7. Напрямки розвитку медіа

Напрями розвитку системи медіаосвіти в Україні. Форми медіаосвіти. Основні етапи реалізації Концепції впровадження медіаосвіти в Україні

Тема 8. Загальні тенденції у сфері нових медіа

Вступ. Проблема достовірності інформації. Соціальні мережі. Кібер-простір. Нові технології виробництва та отримання новин. Веб 2.0 та Вікі. Технології Веб 2.0.

БЛОК 3. Вплив медіа на особистість та суспільство

Тема 9. Вплив медіа на розвиток особистості.

Проблема медіа соціалізації. Позитивний медійний вплив. Медіа як ресурс особистості. Проблема медіанасильства та зростання агресії. Правила користування медіа.

Тема 10. Вплив реклами на соціальні цінності

Загальні положення про рекламу та її вплив на ціннісні орієнтації. Соціально-психологічний процес сприйняття реклами – методи та засоби рекламного впливу. Соціальна реклама як засіб формування пріоритетних напрямів державної політики і молодіжноїполітики України. Реклама, як чинник формування свідомості молоді

Тема 11. Вплив телебачення на особистість

Історична довідка. Негативний вплив телебачення. Користь телебачення

Тема 12. Поняття про кібербезпеку

Визначення поняття «кібербазпека». Кібербезпека в Україні. Кібербезпека в Європейському Союзі. Кібербезпека та інформаційні технології

Тема 13. Маніпуляції в медіа.

Поняття маніпулятивності. Маніпуляціїв мас-медіа. Сучасні інформаційні війни в соціальних онлайн-мережах. Маніпулятивні прийоми.

Тема 14. Види маніпулятивних прийомів

Типи маніпулятивних прийомів. Як захиститися від маніпуляцій?

Тема 15. Робота із запереченнями цільової аудиторії

Правила роботи з запереченнями. Кроки роботи з запереченнями. Особливості холодних дзвінків

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем*	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок 1. Загальні поняття медіаосвіти та медіаграмотності												
Тема 1. Визначення та функції медіагрмамотності та медіаосвіти	4	2	2									

Тема 2 .Основні терміни та поняття медіаосвіти та медіаграмотності	4					4						
Тема 3. Основні теорії медиаосвіти	8	2	2			4						
Всього за блоком	16	4	4			8						
Блок 2. Медіабізнес як засіб відтворення дійсності												
Тема 4. Види медіа	6					6						
Тема 5. Медіа як бізнес	8	2	2			4						
Тема 6. Капіталізація медіа	4					4						
Тема 7. Напрямки розвитку медіа	6					6						
Тема 8. Загальні тенденції у сфері нових медіа	8	2	2			4						
Всього за блоком	32	4	4			24						
Блок 3. Вплив медіа на особистість та суспільство												
Тема 9. Вплив медіа на розвиток особистості	10	2	2			6						
Тема 10. Вплив реклами на соціальні цінності	6					6						
Тема 11. Вплив телебачення на особистість	6					6						
Тема 12. Поняття про кібербезпеку	6					6						
Тема 13. Маніпуляції в медіа	8	2	2			4						
Тема 14. Види маніпулятивних прийомів	6					6						
Всього за блоком	42	4	4			34						
Усього годин	90	12	12			66						

7. Леми лекцій

№ з/п	Назва теми*	Кількість годин

1	Визначення та функції медіагрмамотності та медіаосвіти	2
2	Основні теорії медіаосвіти	2
3	Медіа як бізнес	2
4	Загальні тенденції у сфері нових медіа. Інтернет	2
5	Вплив медіа на розвиток особистості	2
6	Маніпуляції в медіа	2
	Разом	12

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми*	Форми контролю	Кількість годин
1	Визначення та функції медіаграмотності та медіаосвіти	бесіда	2
2	Основні теорії медіаосвіти	тестування	2
3	Медіа як бізнес	бесіда	2
4	Загальні тенденції у сфері нових медіа. Інтернет	бесіда	2
5	Вплив медіа на розвиток особистості	ессе	2
6	Маніпуляції в медіа	бесіда	2
	Разом		12

9. Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми і перелік питань що внесені на самостійне вивчення
1	Основні терміни та поняття медіаосвіти та медіаграмотності
2	Основні теорії медиаосвіти
3	Види медіа
4	Медіа як бізнес
5	Капіталізація медіа
6	Напрямки розвитку медіа
7	Загальні тенденції у сфері нових медіа
8	Вплив медіа на розвиток особистості
9	Вплив реклами на соціальні цінності
10	Вплив телебачення на особистість
11	Поняття про кібербезпеку
12	Види маніпулятивних прийомів
	Разом

10. Форми і методи контролю

- модульний контроль;
- письмові самостійні роботи;
- фронтальне та індивідуальне опитування.

11. Критерії оцінювання відповідно до видів контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Баранов О.А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи / О.А. Баранов. – К.: Видавничий дім «СофтПрес», 2005. – 316 с.
2. Баранов О. А. Про тлумачення та визначення поняття «кібербезпека» / О.А.Баранов // Правова інформатика. – 2014. – №. 2. – С. 54–62.
3. Берёзкина О.П. Product Placement. Технологии скрытой рекламы / О.П.Березкина. – СПб.: Питер, 2008. – 208 с.
4. Бэзэлгэт К. Ключевые аспекты медиаобразования. Доклад на российско-британском семинаре по медиаобразованию / К. Бэзэлгэт. – М., 1995. – 51 с.
5. Вступ до медіаосвіти та медіа грамотності. – ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. – 616 с.
6. Довідник. Журналістика та медіа: Енциклопедія / Зігфрід Вайшенберґ, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен. – К.: ЦВП, АУП. – 529 с.
7. Жилавская И.В. Медиаобразование молодежной аудитории / И.В.Жилавская. Томск: ТИИТ, 2009. – 322 с.
8. Зазыкин В.Г. Психология в рекламе / В.Г. Зазыкин. – М. : ДатаСтром, 1992. – 63 с.

9. Зеленін В. В. По той бік правди: нейролінгвістичне програмування як зброя інформаційно-пропагандиської війни [Текст] / В. В. Зеленін. – Вінниця: Віндрук, 2014. – 384 с.
10. Іванов В. Журналістська етика: 3-є вид., випр. / В.Іванов, В.Сердюк. – К.:Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008.– 224 с.
11. Кулик В. Дискурс українських медій / В. Кулик. – К.: Критика, 2010. – 655 с.
12. Іванов В. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В. Іванов, О. Волошенюк, Л. Кульчинська. – К.: АУП, ЦВП, 2011. – 58 с.
13. Лапіна В. В. Проблема взаємодоповнення соціологічного та соціально-психологічного підходів до вивчення впливу реклами на соціальні цінності та стилі життя / В. В. Лапіна // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2012. – Т. 3. – №. 16.– С. 92–101.
14. Лапіна В.В. Пізнавальний потенціал соціально-психологічного підходу до дослідження сучасних рекламних практик. / В.В.Лапіна. // Актуальні проблеми соціології, психології педагогіки: зб. наук. праць. - К.: Логос, 2012. – Вип. 14. – С. 127–135.
15. Лапіна В.В. Проблема концептуальної інтеграції соціологічного та соціально-психологічного підходів в сучасних наукових дослідженнях феномену реклами / В.В.Лапіна // Проблеми розвитку соціологічної теорії: матеріали Всеукр. наук. – практ. конф. – К.: Логос, 2012. – С.122–127.
16. Лебедев-Любимов А. Психология рекламы / А. Лебедев- Любимов. – СПб. : Питер, 2004. – 368 с.
17. Лігачова Н. Маніпуляції на ТБ / Н.Лігачова, С.Черненко, В.Іванов, С. Дацюк. – К.: Телекритика Інтерньюз, 2003. – 190 с.
18. Малик Я. Інформаційна війна і Україна [Електронний ресурс] / Я.Малик // Демократичне врядування: наук. вісник. – 2015. – вип.15.
19. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр Вільної Преси, 2013. – 352 с.
20. Медиаэкономика зарубежных стран: учебное пособие / Е.Л. Вартанова. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 335 с.

14. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Види маніпуляцій: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/iebmd/slobodyanyuk_psihol_upravlinnya/1rozd/r142.htm.
2. Маніпулятивний вплив і захист від нього: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/2015080265812/ menedzhment/manipulyativniy_vpliv_zahist_vid_nogo.
3. Навоша Д. Как зарабатывать на современных медиа, кроме рекламы и підписок: [Електронний ресурс] / Д. Навоша. – Режим доступу: https://vc.ru/ask/21659-how-to-media.

4. Павлюченко Ф. Как заработать беларусским медиа? : [Електронний ресурс] / Ф. Павлюченко. – Режим доступу: https://reform.by/pytanne/kak-zarabotat-belarusskim-media.
5. Про внесення змін до Закону України “Про основи національної безпеки України”: проект Закону України щодо кібернетичної безпеки України від 07.03.13 р. № 2483. – Режим доступу: //www.w1.c1.rada.gov.ua/ pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45998.
6. Робота з запереченнями: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://psychologis.com.a/rabota_s_vozrazheniyami.htm.
7. Холодні дзвінки, як інструмент пошуку нових клієнтів: [Електронний ресурс]. – Режим доступа: https://lemarbet.com/ua/instrument-idej/holodnye-zvonki/.
8. Эко У. От Интернета к Гутенбергу / У.Эко // Новое литературное обозрение.– 1998. – № 32. – Режим доступу: http://www.philosophy.ru/library/eco/internet.html.
9. Canada’s Cyber Security Strategy: For a stronger and more prosperous Canada. – Her Majesty the Queen in Right of Canada, 2010. – 14 с. – Режим доступу : //www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrcs/ pblctns/cbr-scrt-strtgy/cbr-scrt-strtgy-eng.pdf.